

Haziran paranoyası sürüyor

Aslında Haziran Direnişi'ni kriminalize ederek gündemde tutmak, bu direnişi bahane ederek ve onu FETÖ ile ilişkilendirerek yeni tutuklama dalgaları yaratmak işlerine geliyordu (bkz: Sol Portal, "İktidarın Gezi Takıntısı", 20 Kasım 2018). Ama Fransa'daki "Sarı Yelekliler" direnişi işleri biraz bozdu. "Öcü" niyetine kullandıkları Gezi Direnişi, Fransa'da yayılan direnişin etkisiyle yeniden güncellendi ve iktidarın kâbusuna dönüşmeye başladı.

Aslında kaygının ilk işaretleri Bahçeli'nin her zamanki gibi "öncü" olma hevesindeki uyarılarıyla geldi. Onun takıntısı 31 Mart seçim sonuçlarına olası bir itirazı da kapsıyordu. (Yoksa bu seçimlerin de şaibeli olacağının bir erken itirafı mıydı?): "Sarı yelek terörüne özenen varsa, bunun bedelini çok ağır ödeyeceklerini şimdiden ifade etmek isterim. 1 Nisan 2019 sabahı Türkiye'nin başına çorap örmek için hazırlık yapan, "sarı rüyalar" gören kimler varsa, karşılarında bizi bulacaktır". Gerçi bu demeç günlerinde iktidarın büyük partisi sarı yeleklilere sempati gösterip, Fransa polisinin orantısız güç kullandığı söylemi üzerinden Batı'ya "demokrasi misillemesi" yapmakla meşguldü ama, kendi kaygıları da daha az değildi.

Derken Fox'tan Fatih Portakal'ın masum bir yorumu hakkında kıyamet koparıldı. Ne demişti Portakal Fransa'daki "Sarı Yelekliler" hareketi üzerine görüş belirtirken? "Türkiye'de barışçıl protestolar olamaz. Hadi bakalım, barışçıl bir eylem için zamları protesto edelim. Hadi bakalım, yapabilecek miyiz? Kaç kişi çıkacak sokağa?" demişti. Bunun üzerine önce yandaş medya tarafından hakkında suç duyurusunda bulunuldu; sonra partili cumhurbaşkanının konuşmalarının ana tehdit menüsüne girdi. Aslında Portakal, "bizde barışçıl protestolar olmaz" derken, Haziran Direnişi'ni unutmuş görünüyordu; ama genel olarak tespitleri somut gerçekliğin ifadesinden başka birşey değildi. Ama, fincancı katırlarını ürkütmek için bu kadarı yeterliydi. Üstelik suç duyurusunda bulunanlar, Kabataş yalanlarıyla halkı kin ve nefrete sevkedenlerden başkası değildi. F. Portakal, can güvenliği kaygılarını dile getirirken haksız sayılmazdı (Cumhuriyet, 14.12. 2018, s.6). Zaten şimdiden işinden oldu bile.

Bize göre daha önemli bir operasyon TÜRK-İŞ genel başkanı Ergün Atalay hakkında yürütüldü. Atalay, "Böyle ne kadar gider? Önümüzdeki günlerde göreceğiz. İşte gördük Fransa'da gitmediğini. Üç gün sonra bizim burada görür müyüz, görmez miyiz, bize bağlı" ifadeleri hakkında Hak-İş'in Enerji-İş Sendikası üyeleri tarafından suç duyurusunda bulunuluyor, Atalay

hakkında kamu davası açılarak cezalandırılması talep ediliyordu (Cumhuriyet, 14.12. 2018, s.10). Adeta şaka gibiydi: Sendikal işçi hareketi üzerine tüm AKP döneminde ölü toprağı seren en büyük işçi sendikaları konfederasyonu başkanının, iktidara "içerden" dost aklı vermesine bile tahammül edilemiyordu. Çünkü hani olur da TÜRK-İŞ'in eleştiri dozunu yükseltme niyeti olacaksa, bu riski büyümeden bertaraf etmek, gözdağını yüksek perdeden açmak gayretkeşliği hemen devreye sokulmalıydı. İhbarcının adresinin iktidara daha da yakın bir sendikal hareketin içinden çıkması ise, işçi sınıfına öncelikle kendi içinden ayar vermenin rahatlatıcı bir yöntem olmasındandı. Herşeye rağmen sendikacılık bu düzeye kadar hiç gerilememişti; en azından görüntüyü kurtarmayı bilirlendi.

Aslına bakılırsa görüntünün arkasındaki gerçek, daha kapsayıcı bir özelliğe sahipti: Düzenin işçi sendikacıları sistemi hedef alan veya kendi denetimlerinden çıkan her işçi eyleminden korkarlar. Görevleri, mevcut sermaye düzeninin istikrarı lehine işçiyi dizginlemektir. Hakkında suç duyurusu yapılan Ergün Atalay türü sendikacılar da tamamen bu çerçeveye içine girerler.

Konunun zirve noktası, sosyal medyada görülen "Sarı yelekliler Türkiye'de de ortaya çıkacak" paylaşımlarının ardından İçişleri Bakanlığı'nın Türkiye'deki sarı yelek üretim ve satışları üzerine bir soruşturma yapıp, cumhurbaşkanına "sorun yok" diye bir rapor sunmasıydı (Birgün'den Hüseyin Şimşek'in haberi, 16. 12. 2018). Paranoyanın ulaştığı boyutlar, Türkiye'de mizah yazarlarının hiç malzeme eksikliği çekmeyeceğini gösteriyordu. "Dünyanın bütün yün yeleklileri birleşin!" yazısıyla Işıl Özgentürk bu konuya sağlam bir başlangıç yapmış gibi gözüküyordu! (Cumhuriyet, 16.12.2018).

Bu arada, yeniden göze girme peşindeki Melih Gökçek, Egemen Bağış gibi siyasetçi eskilerinin celallenmeleri artık ilgi çekici olmaktan bile uzaktı, ama Bağış'ın şu sözlerini aktarmamak olmaz: "Ne oldu, nasıl oldu bir anda bir kıvılcımla bu kadar sarı yelek nereden çıktı? Bu kadar insanın kumanyası, yeme içme ihtiyacı, doğal ihtiyaçları hepsi bir şekilde hallediliyor. Demek ki burada bir organizasyon var"! Şimdi birçok Avrupa ülkesinde arabalarda sarı yelek taşımanın bir zorunluluk olduğunu hâlâ bilmiyorsun diyelim, komplo teorileri kurarken bile araştırılmaz mı? Ayrıca şu "kumanya" meselesi, ülke sınırlarını hiç aşmamış veya bindirilmiş kıtalar olarak meydan meydan dolaştırılmış olanlara özgü olmalı. Avrupa ülkelerinde seçimlerde dahi sandık görevlilerine hiç kumanya dağıtılmadığı, herkesin kendi ihtiyacını kendisinin temin ettiği olgusu bu zihinlere pek yabancı herhalde.

"Sarı Yeleklileri" de yorumlayan, bizde solcuların önemli bir bölümünün hayranlığını da kazanmış olan şu "popüler bilim tarihçisi ve fütürist" Harari üzerinde de biraz duralım. Hürriyet'ten Güliz Arslan'la bir söyleşi yapan (Hürriyet Pazar, 16.12.2018) Y. N. Harari'ye göre, Fransa'daki sokak eylemleri "eski usul, merkeziyetçi politikalar" nedeniyle çıkmış görünüyor: "Pek çokları eşitsizliğin büyümesinin ve refah devleti anlayışının düşüşe geçmesinin insanları isyan ettirdiğini söylüyor. Ama ben ben buna katılmıyorum. Çünkü (...) sorun bunlar olsaydı sol yükselirdi, sağ değil". Tahlilin derinliğine bakar mısınız? Söyleşiyi yapan Arslan'ın "Psikolojik bir şey mi?" sorusuna da "evet" dedikten sonra "İnsanlar kendilerini önemli hissetmek ister. Popülizm, din, milliyetçilik bu yüzden bu kadar çekici" diye ekliyor. Arslan, "liberalizm de bunu demedi mi?" diye üstelleyince de "Evet, dedi ama (...) öyle olmadı. Hayatın sürekli iyiye gitmesi zor. Yine de liberalizm eninde sonunda ekonomi ve güvenlik açısından diğer ideolojilerden daha başarılı olacak". Bu kadarı yetmiş olmalı.

Harari'nin galiba en iyi geliştirmiş olduğu yönü, bilimler arasındaki geçişsizliklerin yarattığı boşlukları görüp bunları spektaküler ve iddialı genellemelerle doldurarak ilgi uyandırıcı bir popüler tarih ve bilim yazarlığına dönüştürmesi (örneğin "Sapiens"te tarım devrimini, insanlığın başına gelmiş en büyük felaket olarak niteleme fantezisini üretmesi), böylece buradan büyük bir ticari başarıyı garanti etmesidir denilebilir. İyi bir entellektüelin veya akademisyenin bildiği ortalama bilgileri milyonlarca nüsha satan kitaplarla dünyaya pazarlayabilmek, sadece bir yetenek değil bir ideolojik konumlanmanın da sonucudur. "Ama keşke liberal görüşlerini biraz perdeleseydi" diyenler hâlâ çıkacaksa, onun başka türlü bu kadar büyük bir "bestseller" yazar olamayacağını atlamış olmalısınız derdim.

haber.sol.org.tr/yazarlar/oguz-oyan/haziran-paranoyasi-suruyor-252950